

Lepelaars doen broedpoging in de Lage Moeren

Dinsdag 26 mei

Namiddagwandeling in de Lage Moere : mooi zonnig en wat bewolkt – temp : ca. 16 à 17 ° . Droge noorderwind sinds enkele dagen - weiden en laantjes zijn uitgedroogd. Weinig animo in de reigerkolonie. Een koekoek roept en een buizerd cirkelt boven. Het grasland kleurt roze van de koekoeksbloemen en de ratelaar laat wat 'geels' zien. Her en der een eenzame kleine karekiet en rietzanger die wat schuchter en prevelend zijn liedje zingt. Wel wat blauwe reigergekrakeel in het reigerbosje bij het pompemaal 'De Katte' waar een lepelaar opvliegt richting bosje en zich hoog in de kruin van een boom, een den, laat zakken. Hij is echter niet alleen en een alarmbelletje gaat rinkelen ... Terecht : daar blijkt een beginnend nest te zijn waar intens aan gewerkt wordt.



foto dinsdag 26 mei

Woensdag 27 mei

De waarneming vraagt om bevestiging en alweer met mooi zonnig weer ga ik op pad. Een bosrietzanger zingt stilletjes nasaal als hij me hoort en een sperwer vliegt over. De grote plas-drasuitgraving , in de winter en voorjaar door leuke aantallen eenden en steltlopers bezocht, ligt zo goed als droog met een eenzame tureluur en wat Kievieten in de buurt. Maar de lepelaars van het reigersbosje zijn op post en alweer druk aan

nestbouw toe. Met de telescoop kan ik de kleurringen ontwaren : groen –geel + metaal bij het eerste exemplaar en bij de tweede vogel lijkt dat 2X geel – geel te zijn.

Maandag 1 juni '15

Hoe zou't met de lepelaars zijn ? Ei zo na een week na de eerste observatie ga ik weer op pad. Het weer is alleszins aan de beterhand, na de miezerige zondag van gisteren maar het is fris : amper 12°. Het plasje van het pompemaal ligt er zalig bij maar zonder veel bezoek : een meerkoet trapt het af en in het bosje proberen tjiftjaf en zwartkop een kort en aarzelend refrein. Maar de lepelaars zijn op post en zijn alweer druk doende met het nest én met mekaar. Een uitgebreide poetsbeurt moet allicht de felle douches van de vorige dag doen vergeten. Een blauwe reiger uit de buurt komt zelfs even poolshoogte nemen van het nestwerk en houdt het paar een poosje gezelschap. Blijkbaar wordt het nabuurschap zonder meer getolereerd en stoort het koppel zich geenszins aan de nieuwsgierige buur.



foto maandag 1 juni – digiscopie (afstand ca. 250 m.) Nikon coolpix op Kite HSD 80 HD

Maandag 8 juni

Alweer een 'zonnige' week verder met naar het einde toe – vrijdagavond 5/06 – fikse regen- en hagelbuien. En wat met de lepelaars ? Op de wandeltocht gisteren zondagnamiddag viel van ver niks te bespeuren en een vaag vermoeden van mislukking leek in de maak: reden genoeg voor controle op maandag 08/06. Al gauw blijkt het vermoeden bewaarheid : de plek waar een week voordien nog volop nest- en

baltsactiviteiten te beloeren waren lijkt verlaten. In de buurt was wel reigeractiviteit te bespeuren met o.m. pulli in de nesten.

Nabeschouwing

Uiteraard stelt zich de vraag waarom de vogels na een decade van nestbouw en baltsactiviteit hun broedpoging hebben opgeheven. Wellicht is het antwoord meervoudig met in de eerste plaats een verwijzing naar het biotoop : de Lage Moeren hebben de laatste twee jaar dank zij de inzet van de VLM een grondige facelift gekregen in die zin dat het oorspronkelijke 'wetland' dank zij het uitgraven van laantjes zou hersteld worden. (in de toestand van voor het bouwen van het pompgemaal) Weidevogels zoals grutto, kievit, tureluur en in mindere mate de kluut maar ook kleine plevier zouden hiervan kunnen profiteren. Na twee jaar blijkt dat de broedresultaten van geciteerde soorten nagenoeg nihil zijn . De laantjes en de plas-dras depressie voldoen onvoldoende aan het hier beoogde doel : te ondiep en te snelle uitdroging in het broedseizoen. Overigens ook te toegankelijk voor predators zoals de vos. Wel moet gesteld dat dit jaar 2015 een uitzonderlijk droog voorjaar heeft gekend .

Het gebied voldoet in globo wel aan de winterse verwachtingen als rustgebied voor de kolganzen en de kleine rieten die dankbaar gebruik maken van dit mooie foerageergebied.

Parallel met de hiervoor vermelde 'droogval' kunnen we stellen dat het gebied als dusdanig wellicht te voedselarm is voor een lepelaarsfamilie. Alleen de centrale sloot is mogelijk voldoende voedselrijk maar de 'zevende' lepelaars kunnen waarschijnlijk met moeite hun kostje vergaren in de kleinere met riet begroeide randsloten en 'zwinnen'. De klassieke maai- en filterbeweging kan moeilijk worden toegepast en bovendien hebben we geenszins weet van het voedselaanbod in de sloten.

Evenzeer bepalend zal de 'concurrentie' of noem het de 'competitiviteit' zijn van de koloniebroeders in het broedbos, in casu de blauwe reigers en de aalscholwers. Op foto 2 is trouwens te zien hoe een blauwe reiger de activiteiten van het lepelaarspaar komt inspecteren... én wie weet : belagen.

'Verstoring' is een bijkomende factor in dit verhaal. Ik merkte dat de lepelaars in het begin van de broedpoging frequent de plas van het poldergemaal gingen opzoeken. Deze plas is echter ook druk bezocht door vissers en het laat zich raden dat het een met het ander niet te verzoenen valt.

Wanneer een nieuwe poging ?

De aantallen gespotte lepelaars in Vlaanderen gaan crescendo en na het geslaagde broedsucces van de soort in de Blankaart vorig jaar (2014) en het langdurig pleisteren van de soort in eigen regio kan inderdaad verwacht worden dat de lepelaar op zoek is naar nieuwe geschikte broedplaatsen. Enkele jaren terug was er sprake van een broedpoging/broedgeval in de 'Zwinbosjes' en ook in de Achterhaven is er ooit een 'melding' geweest. Toevallig zijn dat inderdaad gebieden waar er mogelijks voldoende voedselaanbod is voor de soort en waar predators op afstand blijven.

Trouwens niet alleen de lepelaar is aan een 'comeback' toe, ook de kleine zilverreiger en zelfs de grote zilverreiger zijn hier wekelijks waar te nemen. De kleine zilverreiger is al enkele jaren aan broeden toe, zij het met ups-and-downs en het is afwachten waar en wanneer deze reigerachtigen zich in de regio gaan vestigen. De koereiger volgt op kleine afstand en de zwarte ibis zal haast zeker volgen. Beide soorten kennen bovendien een explosieve toename in het Iberisch schiereiland en maken allicht nu al dankbaar gebruik van de zo voorspelde 'opwarming van het klimaat'.

Guido Orbie